

GODENSLAAP

Erwin Mortier

GODENSLAAP

ROMAN

2009
DE BEZIGE BIJ
AMSTERDAM

Godenslaap verscheen tevens in
een luxe bibliotheek editie

Copyright © 2008 Erwin Mortier

Eerste druk oktober 2008

Tweede druk oktober 2008

Derde druk november 2008

Vierde druk november 2008

Vijfde druk november 2008

Zesde druk januari 2009

Zevende druk februari 2009

Achtste druk april 2009

Negende druk juli 2009

Tiende druk oktober 2009

Elfde druk november 2009

Omslagontwerp Brigitte Slangen

Omslagbeeld Leon Spilliaert, *Blauwe en oranje marine*

c/o Pictoright Amsterdam 2008

Vormgeving binnenwerk Adriaan de Jonge

Druk Bariet, Ruinen

ISBN 978 90 234 2778 0

NUR 301

www.debezigebij.nl

I

IK HEB ALTIJD gehuiverd voor de daad van het beginnen. Voor het eerste woord, de eerste aanraking. De onrust wanneer zich de eerste zin moet vormen, en na de eerste de tweede. De onrust, en de opwinding, alsof je de wade wegtrekt waaronder een lichaam rust: slapend, of dood. Er is ook het verlangen, of de wensdroom, de pen om te smeden tot een ploegschaar en een pas beschreven vel weer blank te ploegen, dwars op de regels, voor na voor. Dan zou ik terugblikken op een spierwitte akker, op de restanten die het ploegijzer naar boven heeft gewoeld: doorroeste emmers, stukken prikkeldraad, botsplinters, bedspijlen, een blindganger, een trouwring.

Ik zou er veel voor geven om in de ondergrond van onze geschiedenissen te kunnen afdalen, om aan touwen neergelaten te worden in hun donkere schachten en grondlaag na grondlaag in het lamplicht voorbij te zien schuiven. Al wat de bodem geborgen heeft: grondvesten, hekstijlen, boomwortels, soepborden, soldatenhelmen, de skeletten van dieren en mensen in een verstilde chaos, de tot aardkorst gestolde maalstroom die ons verzwolg.

Ik zou dat het boek van de scherven noemen, van de gebeenten en de kruimels, van de bomenrijen en de doden in het keldergat, en het drinkgelag aan de lange lange tafel. Het boek van de modder ook, van de moederkoek – de vormloze modder, het moeras en de matrix.

Ik ben de wereld dankbaar omdat hij nog altijd raamkozijnen kent, en deurlijsten, plinten, lintelen, en de troost van tabak, en zwarte koffie en mannendijen, meer niet. Op een dag ben je te oud om uur na uur jezelf ten grave te dragen, om in portieken, op straathoeken of pleinen het dies irae te prevelen voor zoveel gestalten die allang van je afgebladderd zijn, verteerd tot zompigheid waarin je tenen verzinken. Als je ouder wordt zie je geen mensen meer om je heen maar bewogen ruïnes. Altijd weer vinden de doden achterpoorten of keukenramen om door naar binnen te glippen en jonger vlees met hun stuiptrekkingen te bespoken. Een mens is een tochtgat. We hebben herinneringen om de doden te kunnen temmen tot ze onbewogen in onze neuronen hangen als foetussen gewurgd door de navelstreng. Ik vouw hun vingers en sluit hun ogen, en als ze soms overeind komen onder hun laken weet ik dat het enzymen of zuren zijn die hun pezen betokkelen. Hun ware opstanding ligt elders.

Toen ik nog jong was riepen zulke dromerijen steevast de ergernis op van mijn moeder, als ik zo onwijs was ze haar te vertellen. Ze koesterde een heilig ontzag voor grenzen en barrières. Je verbeelding losmaken van de aarde gold als teken van een lichtzinnige inborst. Voor haar was het onvergeeflijkste wat een levende de doden kan aandoen ze laten spreken, ze kunnen zich niet vereren tegen wat je hun in de mond legt. Het muntstuk dat de Oude Grieken onder de tong van hun overledenen staken, als tol voor de veerman die hen naar de overkant van de Styx moest varen, diende in haar ogen een ander